

Sloboda tlače: ako Európsky parlament podporuje novinárov?

Sloboda tlače je dôležitou témou v EÚ i na celom svete. Zistite, ako Európsky parlament podporuje prácu novinárov.

Žurnalistika čelí čoraz väčším prekážkam, pretože nové digitálne kanály sa využívajú na šírenie dezinformácií v čoraz viac rozdelenom svete. Hoci Európa zostáva najbezpečnejším kontinentom pre novinárov a slobodu médií, v niektorých krajinách došlo k útokom a zastrasovaniu, pričom vojna Ruska proti Ukrajine situáciu ešte zhoršuje.

Európsky parlament opakovane obhajoval slobodu tlače a pluralitu médií v EÚ i mimo nej. Pri príležitosti Dňa slobody tlače (3. mája) poslanci Európskeho parlamentu [zdôraznili dôležitosť slobody tlače](#) ako základného kameňa ľudských práv. Vyjadrili tiež znepokojenie nad čoraz častejšími útokmi na novinárov a zdôraznili, že slobodná tlač je pre fungovanie demokracie nevyhnutná.

Úloha Parlamentu pri ochrane slobody tlače

V októbri 2023 poslanci prijali svoje stanovisko k novým pravidlám zameraným na ochranu plurality a nezávislosti médií v EÚ, tzv. [Európsky akt o slobode médií](#). Parlament chce zakázať zasahovanie do redakčných rozhodnutí, zlepšiť transparentnosť vlastníctva médií a pomôcť zabezpečiť primerané financovanie médií.

Cieľom nových pravidiel prijatých vo februári 2024 je [chrániť novinárov](#) a iné osoby pred zastrasujúcimi žalobami, ktorých cieľom je umlčať ich. Žalovaní budú môcť požiadať o predčasné zamietnutie prípadov a požadovať, aby žalobcovia znášali všetky súdne trovy. Parlament a Rada dosiahli predbežnú dohodu o zákone o strategických žalobách proti účasti verejnosti (SLAPP) v novembri 2023.

V ďalších dvoch [správach odhlasovaných v marci 2022](#) a [júni 2023](#) poslanci vyzývajú EÚ, aby vypracovala spoločnú stratégiu na boj proti zahraničnému zasahovaniu a dezinformačným kampaniam. Vyzvala tiež na väčšiu podporu nezávislých médií, overovateľov faktov a výskumníkov.

V júni 2023 Parlament prijal odporúčania proti zneužívaniu špionážneho softvéru, ktorý bol nelegálne použitý proti novinárom a politickým oponentom.

Parlament 3. mája 2023 vyhlásil [tretí ročník novinárskej ceny Daphne Caruanovej Galiziovej](#), ktorou si uctil pamiatku maltskej novinárky, ktorá zahynula pri bombovom útoku v roku 2017. Cieľom ceny je oceniť vynikajúcu žurnalistiku, ktorá odráža hodnoty EÚ.

Sloboda prejavu, sloboda médií a pluralita sú zakotvené v [Charte základných práv EÚ](#) a v [Európskom dohovore o ľudských právach](#).

CHARTA ZÁKLADNÝCH PRÁV EÚ

Článok 11

Sloboda prejavu a právo na informácie

- 1 Každý má právo na slobodu prejavu. Toto právo zahŕňa slobodu zastávať názory a prijímať a rozširovať informácie a myšlienky bez zasahovania orgánov verejnej moci a bez ohľadu na hranice.
- 2 Rešpektuje sa sloboda a pluralita médií.

europarl.eu

Sloboda tlače

Bezpečnosť novinárov vo svete

Situácia v mnohých krajinách EÚ je dobrá, ale Európsky parlament vo svojom [uznesení o slobode médií](#) v roku 2020 vyjadril znepokojenie nad stavom verejnoprávnych médií v niektorých krajinách EÚ.

V posledných rokoch sme v celej EÚ svedkami útokov na novinárov. V apríli 2021 bol v Aténach zastrelený grécky novinár George Karaivaz a v júli toho istého roku bol v Amsterdame zabitý

holandský investigatívny novinár Peter R. de Vries.

Vojny boli smrteľné aj pre novinárov. Podľa [správ OSN](#) bolo v Gaze počas prvých štyroch mesiacov konfliktu, ktorý nasledoval po teroristických útokoch Hamasu 7. októbra 2023, zabitých viac ako 122 novinárov a pracovníkov médií a mnoho ďalších bolo zranených.

Podľa [údajov Rady Európy](#) z februára 2024 bolo od začiatku ruskej invázie vo februári 2022 zabitých najmenej 14 novinárov.

Ďalšie informácie

[Audiovizuálne materiály](#)

[Informačný prehľad: Ochrana základných práv v EÚ](#)

[Reportéri bez hraníc: Index slobody tlače vo svete](#)

[Štúdia: Bezpečnosť novinárov a boj proti korupcii v EÚ \(júl 2020, anglicky\)](#)

[Špionážny softvér: poslanci žiadajú prešetrenie a záruky prevencie zneužívania](#)

[EPRS: Svetový deň slobody tlače 2023](#)

[EPRS: Ochrana slobody tlače a novinárov v EÚ \(10 oblastí, ktoré je potrebné sledovať v roku 2023\)](#)